Orędownik Urzędowy powiatu bydgoskiego wychodzi raz tygodniowo i to w środę. — Przedpłata miesięczna tak w miejscu jak i na poczcie zł 1,25.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 groszy za miejsce 1-łamowe milimetr. Administracja: Bydgoszcz, ul. D-ra Emila Warmińskiego 13 — Telefon 1251

# ORĘDOWNIK URZĘDOWY
## POWIATU BYDGOSKIEGO

Nr. 1 | Bydgoszcz, dnia 2 stycznia 1929 r. | Rok 78





### 1
### Przepisy sanitarne
#### dla hoteli, pensjonatów, oberż z zajazdami na obszarze Województwa Poznańskiego.

Rozporządzenie:

Na podstawie §§ 6 e) i f), 12, 15 ustawy o zarządzie policyjnym z dnia 11 marca 1850 r. (zb. ustaw str. 265), § 137, 139 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30 lipca 1883 r. (zb. ustaw str. 195), §§ 11 ustęp e) instrukcji dla naczelnych prezesów z dnia 31-go grudnia 1825 r. (Zb. ust. pr. st 26) oraz § 11 rozporz. Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych (Dz. U. R. P. nr 9, poz. 89) oraz art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. nr. 11, poz. 86) rozporządzam za zgodą Izby Wojewódzkiej, co następuje:

§ 1.

Pomieszczenia, budynki, przeznaczone na hotele, pensjonaty, oberże z zajazdami, muszą być przed otwarciem poddane szczegółowym oględzinom celem ustalenia, czy odpowiadają wymogom policyjno-sanitarnym, oraz postanowieniom niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

Hotele, pokoje umeblowane i pensjonaty w miastach, zaopatrzonych w wodociągi i kanalizację, mogą być otwierane tylko w domach, posiadających te urządzenia; zaś w miejscowościach nie posiadających wymienionych urządzeń, tylko w budynkach, zaopatrzonych w należyte urządzenia ściekowe i wodę, uznaną przez władze sanitarne za dobrą do użycia.

§ 3.

Pokoje gościnne winny mieć w hotelach, pokojach umeblowanych i pensjonatach na parterze i piętrach 3 m, na poddaszu 2,80 m wysokości. Nie wolno zakładać pokojów gościnnych w suterenach i piwnicach. Pokoje gościnne winny być tak obszerne, by ilość powietrza, przypadającego na jednę osobę wynosiła 18 metrów sześciennych; pokoje winny być suche, oświetlone dostatecznie światłem dziennem. Stosunek powierzchni okien do powierzchni podłogi powinien wynosić conajmniej 1 : 8. Pokoje winny posiadać urządzenia dla ogrzewania i przewietrzenia, powały ściany gładkie i jasne, a podłogi szczelne.

§ 4.

Podczas chłodnej pory roku ciepłota w pokojach, zajętych przez gości, winna wynosić nie mniej, niż $17^{1}/_{2}{}^{0}$ C ($14^{0}$ R).

§ 5.

Korytarze winny mieć szerokości conajmniej 2 metry, posiadać dostateczny i bezpośredni dostęp światła i powietrza od zewnątrz, podłogę zaś szczelną lub z materjału nieprzepuszczalnego.

Korytarze winny być wolne i nie mogą być zastawiane meblami, kuframi itp., jak również nie mogą służyć na składy jakichkolwiek rzeczy. Dywany na schodach, korytarzach i w pokojach nie mogą być trwale przymocowane do podłoża i powinny się dawać łatwo usunąć celem oczyszczenia podłogi i to bez względu na to, czy ich czyszczenie odbywa się ręcznie, czy za pomocą prądu elektrycznego.

§ 6.

Kuchnia powinna być przestronna, widna, mieć ściany jasne, pomalowane farbą olejną conajmniej do wysokości 2 metrów lub pokryte materjałem, który się daje zmywać wodą, podłogę nieprzepuszczalną i należyte przewietrzenie.

Pozatem powinna ona posiadać należyte urządzenia ściekowe i urządzenia do mycia naczyń kuchennych wodą bieżącą. Kuchnie mogą się mieścić w suchych, widnych półsuterenach z bezpośrednim dostępem światła i powietrza z zewnątrz. W tym wypadku wysokość ich musi wynosić conajmniej 2,80 m, z czego conajmniej 1,80 m winno leżeć ponad powierzchnią otaczającej ją ziemi.

§ 7.

W kuchni nie wolno mieszkać, spać, przechowywać łóżek, pościeli, odzieży i innych sprzętów, nie przeznaczonych do użytku kuchennego.

§ 8.

Produkty spożywcze należy przechowywać w oddzielnem, widnem i dobrze przewietrzanem pomieszczeniu. Produkty, łatwo ulegające zepsuciu, należy podczas ciepłej pory roku przechowywać w lodowni.

§ 9.

Na każdem piętrze powinny być conajmniej dwa ustępy (1 dla kobiet i 1 dla mężczyzn), przyczem jeden ustęp powinien przypadać na liczbę pokoi, nie większą jak 20. Ustępy te powinny posiadać bezpośredni dostęp powietrza i światła od zewnątrz i mieć możność należytego przewietrzenia. W miastach, posiadających urządzenia kanalizacyjne, ustępy winny być skanalizowane i posiadać urządzenie do spłukiwania wodą. W innych miejscowościach ustępy winny być urządzone w sposób, zabezpieczający grunt od zanieczyszczeń odchodami, a powietrze od wyziewów.

§ 10.

Służba hoteli, pokoi umeblowanych i pensjonatów winna być czysto ubrana i posiadać na dyżury oddzielne, suche, odpowiednio obszerne i widne pomieszczenia.

Osoby, pracujące w kuchni, winny być pozatem ubrane w czyste fartuchy białe z napierśnikami, na głowie zaś mieć czyste białe czapki, i stale dbać o czystość rąk.

Osoby, dotknięte chorobami zakaźnemi lub łatwo udzielającemi się, lub też chorobami skóry, połączonemi z uszkodzeniami jej całości, jak również z otwartą gruźlicą płuc, nie mogą pełnić obowiązków służby w wymienionych zakładach.

§ 11.

Pokoje dla służby, mieszkającej w zakładzie, winny być urządzone po myśli § 3-go niniejszego rozporządzenia. Każda osoba powinna posiadać osobne łóżko.

§ 12.

Bielizna zakładowa winna być czysta, utrzymana w całości i często zmieniana. Każdy przybywający gość winien otrzymać czystą, świeżo upraną, bieliznę pościelową, względnie stołową. W zakładzie winien być stały zapas czystej bielizny pościelowej, conajmniej na dwie zmiany.

Bielizna pościelowa i stołowa czysta, jakoteż brudna, winna być przechowywaną oddzielnie w specjalnie na ten cel przeznaczonych pomieszczeniach.

§ 13.

Wszystkie pomieszczenia i urządzenia w hotelach, pokojach umeblowanych i pensjonatach, należy utrzymywać w wzorowym porządku i czystości. Do przestrzegania tego jest obowiązany właściciel zakładu lub jego dzierżawca.

Do obowiązków właściciela zakładu, względnie dzierżawcy, należy również:

1. bezzwłoczne zawiadamianie władzy policyjno-sanitarnej o każdym wypadku choroby zakaźnej, który zajdzie w zakładzie,
2. niedopuszczanie pod żadnym pozorem na dokonywanie złożonych zabiegów chirurgicznych,
3. niedopuszczanie do uprawiania w zakładzie nierządu,
4. baczenie, by wietrzenie i trzepanie pościeli, garderoby, dywanów mebli itp. odbywało się wyłącznie na podwórzu, nie zakłócało spokoju lokatorom i odbywało się w godzinach policyjnie dozwolonych.

§ 14.

We wszystkich pokojach, korytarzach i kuchniach powinny stać na miejscach widocznych napełnione wodą spluwaczki, dające się łatwo oczyścić i odkazić, a to stosownie do postanowień rozporządzenia policyjnego

na Województwo Poznańskie z dn. 2 października 1925 (Dz. Urz. Woj. Pozn. 41, poz. 524).

§ 15.

Pojazdy, służące do przewożenia gości, powinny być tak urządzone, żeby mogły być z łatwością oczyszczane lub odkażane.

§ 16.

Wszystkie nowootwierane hotele, pokoje umeblowane i pensjonaty muszą bezwzględnie odpowiadać niniejszym przepisom.

Hotele, pokoje umeblowane i pensjonaty już istniejące powinny w ciągu pół roku od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia przystosować swe urządzenia do zawartych w niem przepisów; w razie przeciwnym ulegną one zamknięciu aż do czasu uporządkowania. W drodze wyjątku może władza II instancji administracji ogólnej zezwolić na dalsze istnienie zakładu, posiadającego drobne usterki, o ile zakład ten naogół odpowiada wymaganiom niniejszego rozporządzenia.

§ 17.

Rozporządzenie niniejsze powinno być wywieszone na widocznem miejscu w pomieszczeniach ogólnych i w każdym numerze hotelu, pokojów umeblowanych lub pensjonatu.

§ 18.

Nadzór nad wykonaniem niniejszych przepisów sprawują władze I instancji administracji ogólnej.

§ 19.

Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia karani będą grzywną do 60 zł., względnie w razie niemożności ściągnięcia grzywny odpowiednim aresztem.

§ 20.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po jego ogłoszeniu w Dzienniku Wojewódzkim i z tą chwilą uchyla się wszystkie inne policyjne w tym przedmiocie na obszarze Województwa wydane rozporządzenia.

Poznań, dnia 27 listopada 1928 r.

**Wojewoda**
(—) Borkowski.

L. dz. 13969/28 VII.

Powyższe podaję do wiadomości.

Bydgoszcz, dnia 17 grudnia 1928 r.

**Starosta Powiatwy.**
w z. ( ) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 19828/28 ST. VI.

## 2
## Usuwanie przeszkód
### na drogach publicznych i utrzymywanie czystości.

Zwracam uwagę na przepis § 12 rozporządzenia p. Wojewody z dnia 15 lutego br., dotyczący utrzymywania w czystości ulic, chodników i ścieków podczas mrozów i zawiei śnieżnych.

W myśl tych zarządzeń winny zarządy gminne pp. dopilnować, aby przez wsi, osady i miasta o zwartem zabudowaniu prowadzące drogi, szosy i bruki oczyszczano również ze śniegu i to nie tylko jezdnię, lecz również chodniki i ścieki.

Obowiązek ten mogą zarządy gminne nałożyć na mocy uchwał Rad miejskich i wiejskich w myśl art. 10 ustawy z dnia 7 października 21 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych na przyległych właścicieli i dzierżawców nieruchomości.

**W nagłych wypadkach**, a mianowicie w razie zagrożenia lub przerwania komunikacji, spowodowane wypadkami żywiołowymi, jak: **zaspy śnieżne**, powodzie, usuwiska, może być zarządzone przez władze gminne **przymusowe dostarczenie środków przewozowych i robocizny** za opłatą z właściwego funduszu drogowego, ustaloną przez Wydział Powiatowy (art. 28 ustawy z dnia 10 grudnia 20 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rz. Polsk. Dz. U. Rz Polsk. nr. 6/21 r. poz. 32)

Odpowiedzialność za przestrzeganie powyższych przepisów ponoszą w myśl § 80 cytowanego na wstępie rozporządzenia p. Wojewody zarządy gminne lub właściciele nieruchomości i ich zastępcy solidarnie.

Bydgoszcz, dnia 21 grudnia 1528 r.

**Przewodniczący**
(—) Dr. Bereta.

L. dz. 3765/28 Z. D.

---

## 3
## Komunikat nr. 163,
### w sprawie kursów dla dozorców meljoracyjnych i łąkowych.

W związku z wzmagającym się ruchem w dziedzinie meljoracji roli i łąk urządza Wielkopolska Izba Rolnicza analogicznie do lat poprzednich, kurs teoretyczny w zakresie wiadomości potrzebnych dla dozorców meljoracyjnych i łąkowych. Kurs ten odbędzie się w Poznaniu w czasie od 8 stycznia do 20 marca 1929 r. i obejmuje następujące przedmioty:

1. Organizację gospodarstwa rolnego,
2. Rachunki

3. Botanikę roślinności łąkowo-pastwiskowej,
4. Gleboznawstwo,
5. Hydraulikę,
6. Budownictwo ziemne, drogowe i wodne,
7. Meljorację roli i łąk,
8. Uprawę łąk i pastwisk,
9. Pomiary i niwelację,
10. Znajomość instrumentów mierniczych,
11. Kreślenie planów,
12. Naukę o materjałach budowlanych i praktycznem ich zastosowaniu,
13. Ustrój państwowy i ustawodawstwo,
14. Prawo wodne,
15. Pomoc w nagłych wypadkach.

Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza, Wydział Łąk i Meljoracyj, Poznań ul. Mickiewicza 33. i udziela na życzenie bliższych informacyj Przewidziane jest udzielanie świadectwa z odbytego kursu.

Opłata za cały kurs wynosi 50,— zł. Dla niezamożnych ulgi na podstawie zaświadczenia władzy miejscowej. Celem ustalenia liczby uczestników pożądane zgłoszenia najwcześniejsze.

**Wielkopolska Izba Rolnicza.**

Powyższy komunikat podaję do ogólnej wiadomości.

Bydgoszcz, dnia 24 grudnia 1928 r.

**Starosta Powiatowy**
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 19210/28 ST. IV.

---

4

## Unieważnienie tabliczki rowerowej.

Z powodu kradzieży unieważnia się tabliczkę rowerową Bydgoszcz-P. nr. 3936.

Bydgoszcz, dnia 21 grudnia 1928 r.

**Starosta Powiatowy**
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 18819/28 ST. IX.

---

5

## Obwieszczenie.

Ustawą z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. nr. 58, poz. 584) wszelkie zakładanie i korzystanie z urządzeń radjotelegraficznych i radjotelefonicznych jest wyłącznie zastrzeżone Państwu. Prawo zaś korzystania przez osoby prywatne z urządzeń rodjofonicznych, jako wkraczające w dziedzinę wyłączności państwowej, zastrzeżonej wyżej podaną ustawą, może być nabyte tylko w drodze koncesji lub zezwolenia, których w myśl rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1924 r. (Dz. U. R. P. nr. 99, poz. 515) i z dnia 31 lipca 1926 r. (Dz U. R. P. nr. 87, poz. 483) udzielają miejscowe urzędy pocztowo-telegraficzne.

Każdy więc, kto posiada jakikolwiek radjoodbiornik, zatem lampowy lub też kryształowy (detektor), winien go zgłosić przed instalacją w najbliższym Urzędzie Pocztowo-Telegraficznym celem rejestracji i otrzymania upoważnienia na posiadanie takiego radjoodbiornika.

Posiadanie radjoodbiornika bez upoważnienia karane jest na podstawie artykułu 28 wyżej wymienionej ustawy więzieniem **do 6-ciu miesięcy** i **grzywną do 5000,— złotych** lub jedną z tych kar. Równocześnie z karą sąd może orzec konfiskatę aparatu na rzecz państwa.

Za małoletnich odpowiadają ich rodzice wzgl. ich opiekunowi.

Przypominając powyższe przepisy, wzywam wszystkich posiadaczy radjoodbiorników, którzy dotychczas nie uczynili zadość wymaganiom prawa, **aby zgłosili zarejestrowanie swych aparatów natychmiast, a najpóźniej do 31 grudnia br.**

Po upływie tego terminu przeprowadzoną będzie niezależnie od dotychczasowych stałych dorywczych rewizyj ścisła kontrola na całym obszarze Województwa Poznańskiego. Winni niezarejestrowania swych radjoodbiorników będą bezwzględnie pociągani do odpowiedzialności sądowej. Wskutek zeszłorocznych rewizyj zgłoszono kilkaset osób prokuratorowi do ukarania.

Uprzedzam, że wszelkiemi dostępnymi i przewidzianymi przez prawo środkami będę dążyć do wykrycia nielegalnie ustawionych odbiorników i pociągać winnych do odpowiedzialności karnej w myśl wyżej przytoczonych ustaw, gdyż jako przedstawiciel Rządu, mający dozór nad działalnością „Radjo Poznańskiego“, nie mogę tolerować karygodnego ignorowania istniejących przepisów, skutkiem którego tak pożyteczna placówka mogłaby być narażoną na zachwianie jej finansowych podstaw.

Wszystkie władze proszę o rozpowszechnienie niniejszego obwieszczenia przez ogłoszenie w urzędowej prasie oraz wywieszenie na widocznych miejscach.

Poznań, dnia 4 grudnia 1928 r.

**Przedstawiciel Rządu**
**do Kuratorjum „Radjo Poznańskiego“**
(—) Dr. Hempowicz,
naczelnik Wydziału Urzędu Wojewódzkiego.

### 6

Powiatowa Kasa Komunalna otrzymała polecenie wypłacenia niżej podanym gminom przypadającego im udziału w państwowym podatku od handlu i przemysłu za miesiąc listopad br., jak następuje:

| L. b | Gmina | Kwoty należne gminie tyt. udziału w dodatku kom. od obrotu za miesiąc listopad 28 r. zł |
|---|---|---|
| 1 | Białobłota | 32,54 |
| 2 | Brzoza | 362,44 |
| 3 | Dóbrcz | 2,50 |
| 4 | Dziedno | 15,85 |
| 5 | Jastrzębie | 2,21 |
| 6 | Kruszyniec | 6,24 |
| 7 | Kruszyn Kraiński | 50,36 |
| 8 | Lucim | 41,94 |
| 9 | Łąsko Wielkie | 51,45 |
| 10 | Łochowo | 2,51 |
| 11 | Łukówiec | 102,69 |
| 12 | Mąkowarsko | 37,58 |
| 13 | Mochle | 33.14 |
| 14 | Nowawieś Wielka | 204,71 |
| 15 | Opławiec | 16,46 |
| 16 | Osielsko | 5,79 |
| 17 | Osowagóra | 38,22 |
| 18 | Prądy | 21,39 |
| 19 | Przyłęki | 11,04 |
| 20 | Salno | 0,80 |
| 21 | Samsieczno | 28,22 |
| 22 | Sicienko | 29,55 |
| 23 | Sitno | 32,34 |
| 24 | Ślesin | 86,98 |
| 25 | Smukała | 28,69 |
| 26 | Stronno | 25,02 |
| 27 | Suczyn | 4,76 |
| 28 | Trzeciewiec | 1,85 |
| 29 | Wierzchucinek | 57,76 |
| 30 | Wierzchucin Król. | 32,33 |
| 31 | Wilcze | 11,63 |
| 32 | Witoldowo | 6,39 |
| 33 | Włuki | 3,60 |
| 34 | Wtelno | 30,01 |
| 35 | Wudzyn | 10,18 |
| | | 1.429,22 |

Należne gminom udziały podejmą pp. Sołtysi najpóźniej do dnia 10 stycznia 1929 r. i zapiszą na dobro kasy gminnej.

Bydgoszcz, dnia 18 grudnia 1928 r.

**Przewodniczący**

w z. (—) Dąbrowski, referendarz

L. dz. 10318/28 III.

### 7

Powiatowa Kasa Komunalna otrzymała polecenie wypłacenia niżej podanym gminom przypadającego im udziału w opłacie od umów o przeniesienie prawa własności nieruchomości, jak następuje:

| L. b. | Gmina | Kwoty należne gminie tyt. udziału w dodatku kom. od umów zł |
|---|---|---|
| 1 | Brzoza | 96,26 |
| 2 | Buszkowo | 51,60 |
| 3 | Czarnówka | 147,01 |
| 4 | Dąbrowy Wielkie | 156,65 |
| 5 | Dobromierz | 20,— |
| 6 | Drzewce | 20,— |
| 7 | Glinki | 173,35 |
| 8 | Gogolin | 83,15 |
| 9 | Gorzeń | 479,76 |
| 10 | Gościeradz | 334,12 |
| 11 | Grochol | 77,50 |
| 12 | Jarużyn | 40,50 |
| 13 | Jastrzębie | 294,75 |
| 14 | Kabat | 80,03 |
| 15 | Kruszyn | 138,85 |
| 16 | Kruszyniec | 56,— |
| 17 | Kruszyn Kraiński | 344,99 |
| 18 | Łażyn | 24,50 |
| 19 | Łąsko Małe | 999,90 |
| 20 | Łochowice | 136,54 |
| 21 | Łochowo | 218,70 |
| 22 | Łoskoń | 40,— |
| 23 | Łukówiec | 155,70 |
| 24 | Maksymiljanowo | 34,19 |
| 25 | Murowaniec | 17,50 |
| 26 | Niemcz | 144,— |
| 27 | Niwy | 102,30 |
| 28 | Nowaczkowo | 414,— |
| 29 | Nowawieś Wielka | 530,— |
| 30 | Nowawioska | 139,50 |
| 31 | Nowydwór | 41,90 |
| 32 | Okole | 33,55 |
| 33 | Osiek | 15,— |
| 34 | Osielsko | 701,25 |
| 35 | Osowagóra | 67,44 |
| 36 | Osowiec | 227,11 |
| 37 | Pawłówek | 50,— |
| 38 | Piecki | 86,— |
| 39 | Plątnowice | 269,07 |
| 40 | Prądy | 218,22 |
| 41 | Przyłęki | 163,83 |
| 42 | Salno | 378,— |
| 43 | Samociążek | 115,20 |
| 44 | Sicienko | 7,50 |
| 45 | Sitowiec | 406,63 |
| 46 | Smukała | 130,— |
| 47 | Szczutki | 246,50 |
| 48 | Wierzchucin Kr. | 336,60 |

| L. b. | Gmina | Kwoty należne gminie tyt. udziału w dodatku kom. od umów zł |
|---|---|---|
| 49 | Wilcze | 138,90 |
| 50 | Wiskitno | 60,10 |
| 51 | Witoldowo | 242,34 |
| 52 | Wtelno | 83,— |
| 53 | Wudzyn | 207,— |
| 54 | Zielonczyn | 32,— |
| 55 | Zielonka | 17,— |
| 56 | Zofin | 66,85 |
| 57 | Żołędowo | 31,50 |
| | | 9,926,74 |

Należne udziały podejmą pp. Sołtysi najpóźniej do 10 stycznia 1929 r. i zapiszą na dobro kasy gminnej.

Bydgoszcz, dnia 22 grudnia 1928 r.

**Przewodniczący.**
w zast. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 10494/28 III.

8
## Ogłoszenie.

W celu wytępienia drapieżników wyłożona zostanie na polach właściciela ziemskiego p. Bolesława Łuczkowskiego z Lucimia powiatu bydgoskiego trucizna w czasie od 1 stycznia do 15 lutego 1929 r.

Wierzchucin-Król., dnia 22 grudnia 1928 r.

(—) **Stachowicz** wójt.

L. dz. 3798/28.

9
## Ogłoszenie.

Zamyka się niniejszem dla użytku publicznego most przy młynie p. Bormanowej w Gogolinie, aż do odwołania.

Koronowo, 24 grudnia 1928 r.

(—) **Wójt** Urbaniak.

L. dz. 4761/28.

# DZIAŁ NIEURZĘDOWY.



Drukiem i nakładem Drukarni dla Handlu i Przemysłu Bydgoszcz, ulica Dr. Emila Warmińskiego 13,
Za dział nieurzędowy odpowiedzialny A. Mamach w Bydgoszczy